

Et godt sted at tage hen

Fire kernepunkter for jer,
der snart skal huse
et akuttilbud for
borgere i psykisk krise.

RefugieGruppen

RefugieGruppen

Refugiegruppen er en arbejdsgruppe af ressourcepersoner dannet på initiativ af Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere, LAP.

Paul Bjergager Nielsen, LAP Roskilde

Anne-Marie Valbak, PsykInfo, Region Syddanmark

Michael Freisleben, koordinator VISP

Inger Beck, speciallæge i psykiatri

Joy Thomsen, LAP Kolding

Thoridt Allermann, LAP Vejle

Krystyna Anna Hansen, LAP Hvalsø

Karl Bach Jensen, udviklingskonsulent LAP

Udgivet af LAP marts 2009

Tekst Simon Bordal Hansen

Billeder venligst udlånt af www.art-hope-recovery.com

Kontakt os gerne

Karl Bach Jensen

LAP

Telefon: 5152 6218

Mail: konsulent@lap.dk

Simon Bordal Hansen

Konsulent

Telefon: 2298 1674

Mail: post@simonhansen.dk

Man kan godt lave et akuttilbud som borgerne er glade for

Et menneske i psykisk krise kan have brug for et trygt sted at være. Midt i den akutte krise, eller når det trækker op til uvejr. Vi har arbejdet i to år for at samle viden og erfaringer om frivillige akuttilbud, som brugerne er glade for.

Egentlig er opskriften ikke så indviklet: Det handler om at møde den enkelte med respekt og ægte deltagelse. Og at sætte borgerens behov i centrum overalt - også ved valg af medarbejdere og indretning af lokaler. Samtidig bør de nye tilbud også rumme en mere refugie-lignende del.

De danske erfaringer er spinkle, men i udlandet kan man hente god inspiration. Her trives en bred vifte af forskellige akuttilbud for borgere i psykisk krise.

Nu skal seks kommuner forsøge at skabe en dansk version af det åbne, sociale tilbud for borgere i krise. Det er vi glade for, og vi vil gerne stille vores viden til rådighed.

Refugie Gruppen vil også gerne selv tage ansvar for etablering og drift af et eller flere af de nye akuttilbud. Lige nu arbejder vi med støtte fra Velfærdsministeriet på at detailbeskrive, hvordan et brugerbaseret tilbud kan skrues sammen.

I denne lille folder har vi samlet nogle af kernepunkterne. Vi håber de kan inspirere i arbejdet med at udvikle bedre tilbud til borgere i psykisk krise.

Venlig hilsen

Refugie Gruppen

*”Borgeren skal opleve
klart og utvetydigt,
at opholdet sker
frivilligt og på
egne præmisser.”*

Første kernepunkt: Sæt en tyk streg under frivillig

”Bare der dog var et sted, hvor jeg kunne tage hen, når det er svært”. Sådan siger mange af de borgere med psykiske lidelser, som vi er i kontakt med. De fleste kan godt mærke, hvornår der er brug for at være et andet sted. Men mange oplever ikke de aktuelle tilbud som attraktive. Valget står derfor ofte mellem at klare sig selv eller at ende med hospitalisering.

Der er en tredje vej: Det akutte men frivillige tilbud. Et sted at tage hen, hvor man er blandt erfarne, kyndige og vedkommende personer, og selv afgør, om det er for en, to eller mange dage også ud over det helt akutte.

Netop det frivillige aspekt er afgørende. Borgeren skal have en utvetydig oplevelse

af, at opholdet sker på egne præmisser. Det indebærer også, at enhver anvendelse af tvang eller magt er udelukket.

Dette stiller store krav til stedets medarbejdere, lønnede såvel som ulønnede. Den frivillige dimension i det akutte tilbud kalder på en ny tilgang og forståelse af psykiske kriser, som fokuserer på personen og tager mennesket i den akutte situation for pålydende. Hvordan det går til i praksis, er der gode erfaringer med, både i Danmark og i udlandet.

*”Brugerne er en kompetent
og ind til nu stort set
ubenyttet ressource...”*

Andet kernepunkt: Lad borgernes egne erfaringer komme til

Et menneske med en psykisk lidelse er unikt og skal mødes sådan. Men det kræver stor erfaring på et akuttilbud at kunne gøre det. Her viser det sig imidlertid, at psykiatribrukerne selv er en stor, kompetent og ind til nu stort set ubenyttet ressource.

Vi foreslår, at denne ressource kommer til at spille en anden og mere central rolle i de nye tilbud, end vi ellers kender det fra såvel hospitals- som socialpsykiatrien.

Det gælder både ved rekruttering af medarbejdere og i det løbende arbejde med at udvikle kvalitet og metode. En systematisk brug af den enkeltes oplevelser, erfaringer og viden er en nøgle til at styrke resultaterne og til at kunne målrette for øget effekti-

vitet. Samtidig viser erfaringer, at nogle medarbejdere, der selv har brugerbaggrund, har en større rummelighed til at kunne omfatte andre mennesker i akut krise. Vi siger ikke at brugererfaring i sig selv udvikler denne kvalitet, men hos nogle er den et faktum. Hvorfor så ikke benytte sig af den?

Brugernes erfaringer er oplagt at bruge ved den løbende justering af det lokale tilbuds samlede setup - lige fra måden man byder velkommen på, til vidt forskellige forhold som indretning, mad og faglig metode. Det kræver et vedvarende fokus på målgruppen hos alle medarbejdere og frivillige. Men ret beset - hvor skulle fokus ellers være?

*”Det bliver et sted, som man
får et godt forhold til,
ligesom med
et refugium.”*

Tredje kernepunkt: Vælg sted med stor omhu

Stedet og omgivelserne spiller en stor rolle, når en krise skal tages i opløbet eller en mere akut situation gennemleves. Det viser vores analysearbejde. Et ord som "refugium" synes mange giver en god beskrivelse af deres ønsker - deraf gruppens navn. Ja faktisk er det en afgørende pointe, at samme sted skal rumme både den akutte del og en refugiedel.

Når vi spørger mulige benytttere af en nyt tilbud, vokser følgende billede af stedet frem:

"Stedet ligger i rolige omgivelser. Gerne i smuk natur, men alligevel nær ved offentlig transport. Der er ikke for mange gæster, mere end 25 er ikke rart, hvoraf måske højst fem er akutte. Stedet skal opleves

som et fællesskab, hvor alle hjælper til efter evne. Det bliver et sted, som man får et godt forhold til, ligesom med et refugium. Et sted man tager hen for at kunne komme sig igen."

"Det er også her, man kan få støtte til at danne nye personlige netværk, og stedet er også åbent og hjælpsomt, når den enkelte ønsker at søge alternative tilgange eller behandling."

"Det vil være befriende at møde medarbejdere, som selv har oplevet psykotiske tilstande. I det hele taget er de personlige kvalifikationer hos medarbejdere og frivillige vigtige - deres evne til at lytte, reflektere og at kunne rumme bliver afgørende for, hvordan man oplever opholdet.."

”Jo mere det lykkes at involvere alle i huset i den daglige drift, des bedre resultater ser de enkelte tilbud ud til at kunne præstere.”

Fjerde kernepunkt: Der er god inspiration hjemme og ude

Svenskerne kalder det for "et hotel". Andre steder taler de om "løb-væk-huse" eller noget helt tredje. Men kernen er den samme: Et sted at tage hen, når den psykiske lidelse bliver for tung at håndtere selv. Et sted baseret på frivillighed og brugererfaring ofte i kombination med stor faglighed.

Der findes ikke nogen samlet kortlægning eller undersøgelse af sådanne tilbud, men vi har kigget på nogle af dem. Og der er bestemt noget at lære. Både for det gode og det mindre succesfulde.

Jo mere det lykkes at involvere alle i huset i den daglige drift, des bedre resultater ser de enkelte tilbud ud til at kunne præstere. Til gengæld kan sådanne tilbud ikke alene

baseres på frivillighed - nogle steder har tilbud, som tidligere klarede sig helt på egen hånd, måttet lukke. Derfor ser løsningen ud til at være en kombination af tydelig brugerdeltagelse og offentlig driftsfiansiering. Sådant som det danske forsøg åbner mulighed for.

Også i Danmark er der god inspiration at hente. Den er typisk forankret mere hos enkelte praktikere end samlede institutioner. Alligevel er der meget godt at lære.

Refugie Gruppen har mange kontakter i ind- og udland, og vi formidler gerne kontakt.

Vi har arbejdet i to år for at samle viden og erfaringer om akuttilbud, som borgerne er glade for. I denne lille folder har vi samlet nogle af kernepunkterne. Vi håber de kan inspirere i arbejdet med at udvikle bedre tilbud til borgere i psykisk krise.